

דף מט.

חור"מ סימן תכג סעיף א

עין משפט א.

עיין בסעיף הקודם

חור"מ סימן תה סעיף ג

עין משפט ב.ג.

עיין לעיל דף מח: עין משפט ה

חור"מ סימן תכג סעיף ב

עין משפט ד.ה.

ב. ג. היתה נשואה לגר וחבל בה בחיי הגר, נותן דמי ולדות לבעל, מת הגר פטור שזכה בהם^ט, ואם חבל בה אחר מיתת הגר זכתה היא בדמי ולדות.

הגה: וי"א שהוא פטור^י.

דף מט:

חור"מ סימן רעה סעיף יא

עין משפט א.ב.ג.

יא. המחזיק בשטר מנכסי הגר ע"מ לקנות הקרקע שבשטר לא קנה אלא נייר השטר^כ לצור על פי צלוחיתו.

חור"מ סימן רעה סעיף כז

עין משפט ד.

כז. כא. היה משכון של ישראל ביד הגר, וכשמת הגר בא ישראל אחר והחזיק במשכון הזה, מוציאין אותו מידו שמכיון שמת הגר בטל שעבודו במשכון^ל.

ט. דאין יורשים לגר, כמבואר בסי' רע"ה.

י. היא דעת הרא"ש ברמ"א בסעיף א'.

כ. מב"ק מ"ט ע"ב, והיינו שהיה לגר שטר ראייה מקניית הקרקע או ממתנה שקיבל. והש"ך הניח דין זה בצ"ע.

ל. מבב"ק מ"ט ע"ב ואפי' משכנו שלא בשעת הלואתו. כ"כ ה"ה בפ"ב מזכיה הלכה ב'.

וה"ה אם היה ביד הגר שטר משכנתא ואכל ממנה פירות כדין כל משכנתא ^מ, התופס מחזיר הקרקע לבעליו.

עין משפט ה. חו"מ סימן רעה סעיף כח

כב. היה משכון הגר ביד ישראל, ומשמת הגר בא ישראל אחר והחזיק במשכון זה הרי הראשון לוקח ממנו כנגד מעותיו שחייב לו הגר, והאחרון קונה השאר ^י.

כג. במה דברים אמורים כשלא היה המשכון הזה בחצר הראשון אבל אם היה בחצירו המשתמרת ^ט, הרי חצירו קונה לו שלא מדעתו ואין לאחרון בו כלום.

הגה: היה הגר חייב לישראל בשטר או בעדים ^ע אין שום אדם אחר יכול להחזיק בשעור החוב, והמחזיק בנכסי הגר יש לו דין יורש והבא ליפרע ממנו אינו נפרע אלא בשבועה ^פ.

עין משפט ו. חו"מ סימן רמג סעיף כא

כא יט. במה דברים אמורים שהחצר תהיה משתמרת ^צ אבל בחצר שאינה משתמרת, כגון שדהו וחורבתו בעינן עד שיעמוד בצדה ויאמר זכתה לי שדי.

הגה: ויש חולקין ^ק כנתבאר בסי' ר' סעיף א'.

- מ. כך פירש הסמ"ע בס"ק ל"ג דברי השו"ע וכן נראה מדברי הש"ך בס"ק ח'.
- נ. מימרא דרבה בב"ק מ"ט ע"ב.
- ס. כך פירש בסמ"ע ס"ק ל"ד.
- ע. והיינו שמת בתוך זמנו, כמ"ש בסי' ק"ח, וה"ה בכת"י באופן שגובה מהיורשים. ש"ך ס"ק י'.
- פ. כך פירש הסמ"ע דברי הרמ"א בס"ק ל"ז.
- צ. שם ברמב"ם הלכה ט' וכתב ה"ה שכך כתב הרמב"ן ונראה שהוא משה מתנה למציאה, ובעינן עומד בצד החצר.
- ק. טור בשם הרא"ש, וס"ל כיון דדעת אחרת מקנה במציאה א"צ שתהיה משתמרת לדעת המקבל ומספיק שיהיה משומר לדעת הנותן. סמ"ע ס"ק ל"ו.

חור"מ סימן רפח סעיף ג

ג. חצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו^ר, ואם נפלה בה מציאה קנה והוא שתהיה חצר המשתמרת^ש.

הגה: אין חצירו קונה לו מציאה אלא בידע^ה מהמציאה או בדבר שמעלה על דעתו שיבוא לחצירו אבל בדבר שאינו רגיל לבוא אין חצירו קונה לו ואם אחר בא לשם ונטלה זכה כיון שלא ידע בעל החצר במציאה.

הגה: שמעון הביא סחורה למכור בזול בחצירו של ראובן, ובא ראובן ואמר תקנה לי חצרי ואח"כ בא אחר ולקחה מהסוחר י"א דזכה בה האחר^א, מאחר שאינו מציאה גמורה אף שזה בזול ובעל החצר ראובן צריך לקנותה במעות וע"כ לא זכתה לו חצירו, וי"א^ב דזכה בה ראובן.

ד. בשדה וגינה שאינם משתמרים אם היה עומד בצידם ואמר זכתה לי שדי^ג זכה. ואם לא אמר, כל הקודם זכה.

ר. מימרא דר' יוסי בר חנינא במציעא י"א ע"א. ואפי' אינו עומד בצידה כיון שהיא משתמרת. ונלמד בגמ' מדין שליחות, דיד שלוחו הוי כידו לקנות לו בדבר שהוא זכות לו. סמ"ע ס"ק ו'.

ואם בא לחצירו קודם יאוש הבעלים הוי כיאוש שלא מדעת ולא קנה. ש"ך ס"ק ב'.
ש. משמע דאם היא משתמרת א"צ שיאמר תיזכה לי חצרי שהרי קונה לו שלא מדעתו. ש"ך ס"ק ד'. וברמב"ם נפלה ט"ס.

ת. וה"ה ידו אינה קונה לו שלא מדעת וכן משמע מסי' רל"ב סעיף י"ח בהג"ה. ש"ך ס"ק ו'.

ובפעמוני זהב הביא מספר שדה הארץ סי' ו' שפסק מכח דין זה דאם נתברך לאחד השמן שהיה לו בביתו ונתרבה בדרך נס כמו שנעשה לאשתו של עובדי' הנביא דאין חצירו קונה לו השמן שלא מדעתו ואם קדם אחר ולקחו זכה והביא הרב רמב"ם בתענית דף ח' ע"ש.

א. המרדכי בפ"ק דב"מ סי' רל"ח רל"ט בשם הראב"ה וטור בשם הרא"ש בתשובה כלל א' סי' א', וכתב הסמ"ע בס"ק ט' דאפשר שלא יזדמנו לו מעות ולא יקנה בסוף, מכאן כתב הפעמוני זהב שאם בעל החצר אמר לזה שקנה הסחורה אבל אני רוצה לקנות היות ונמצאת בחצירי ואמר לו הקונה אני אתפטר איתך חייב ליתן לו הקונה מחצית לכו"ע. ע"ש.

ואינו דומה למציאה גמורה כיון שיש בו חיסרון מעות. סמ"ע ס"ק ט'.

ב. מרדכי שם בשם ראב"ן בפרק קמא דמציעא ושם הביא ב' דעות עיי"ש.

ג. ולפי הי"א דבסעיף ב' גם כאן א"צ שיאמר תזכה לי שדי, מיהו בנ"י בב"מ שם כתב דבצבי שבור צריך שיאמר זכתה לי שדי כיון שצריך רצון לרוץ אחריו, ובשאר מציאות א"צ לומר תזכה לי חצרי. סמ"ע ס"ק ט"ו.

הגה: וי"א דבעומד בצד שדהו זכה בלי אמירת ד' תזכה לי שדי.

ח"מ סימן ערה פעיף כח

כח. כב. היה משכון הגר ביד ישראל, ומשמת הגר בא ישראל אחר והחזיק במשכון זה הרי הראשון לוקח ממנו כנגד מעותיו שחייב לו הגר, והאחרון קונה השאר ה'.

כח. כג. במה דברים אמורים כשלא היה המשכון הזה בחצר הראשון אבל אם היה בחצירו המשתמרת', הרי חצירו קונה לו שלא מדעתו ואין לאחרון בו כלום.

הגה: היה הגר חייב לישראל בשטר או בעדים' אין שום אדם אחר יכול להחזיק בשעור החוב, והמחזיק בנכסי הגר יש לו דין יורש והבא ליפרע ממנו אינו נפרע אלא בשבועה ה'.

ח"מ סימן רעה פעיף כח

עין משפט ז.

עיין בסעיף הקודם

ח"מ סימן תי פעיף ו

ו. אחד החופר בור בר"ה ט' או ברשותו ופתחו לר"ה, או פתחו לרשות חבירו', או שחפר ופתח לרשותו, והפקיר רשותו ולא הפקיר את בורו

ד. טור בשם הרא"ש.

ה. מימרא דרבה בב"ק מ"ט ע"ב.

ו. כך פירש בסמ"ע ס"ק ל"ד.

ז. והיינו שמת בתוך זמנו, כמ"ש בסי' ק"ח, וה"ה בכת"י באופן שגובה מהיורשים. ש"ך ס"ק י'.

ח. כך פירש הסמ"ע דברי הרמ"א בס"ק ל"ז.

ט. רמב"ם שם הלכה ב' ופסק כר"ע אליבא דרבה בדף מ"ט ע"ב, או כר' ישמעאל ואליבא דרב יוסף שם בדף כ' ע"א.

והחופר בר"ה כיון שעשה שלא ברשות התורה עשתה אותו ברשותו עד שיסלק הנזק. י. ודוקא קודם שנודע לבעל החצר, אבל אחר שנודע לו פטור החופר כיון שהוא חייב בנזקי בעל החצר, היה לבעל החצר למלאותו מיד וזה יפרע לו וכיון שלא מילאהו כמאן דכרייה דמי, כ"כ הטור, ואע"ג דכאן הבור ברשות המזיק רק שפתוח לרשות הנזק, מ"מ כיון שעומד סמוך לחצירו ממש הו"ל לסותמו להרחיק ממנו נזקו ויקבל שכר טירחתו מהכורה. סמ"ע ס"ק ח'.

הרי זה חייב בנזקיו, אבל אם הפקיר רשותו ובורו או שהפקיר בורו שברשותו ^כ הרי זה פטור שנאמר "בעל הבור ישלם" מי שיש לו בעלים, ובור זה הפקר ובתחלה חפר ברשות ^ל מפני שחפרו ברשותו.

^כ. כיון דלא היה רשות לניזק להכנס ולהתקרב לבור, אין בעל הבור חייב בשמירתו. סמ"ע ס"ק ט'.

^ל. ולא דמי לחפרו בר"ה שעשה אותו שלא ברשות, אבל בחפר ברשותו ואחרי זה הפקירו הרי סילק עצמו מן הכל, ה"ה שם.